

Aprílové číslo G-News

*Exkluzívny rozhovor s bývalým žiakom
a budúcim MuDr. Jakubom Šikom*

Prečo sa 1. apríl oslavuje ako Deň vtákov?

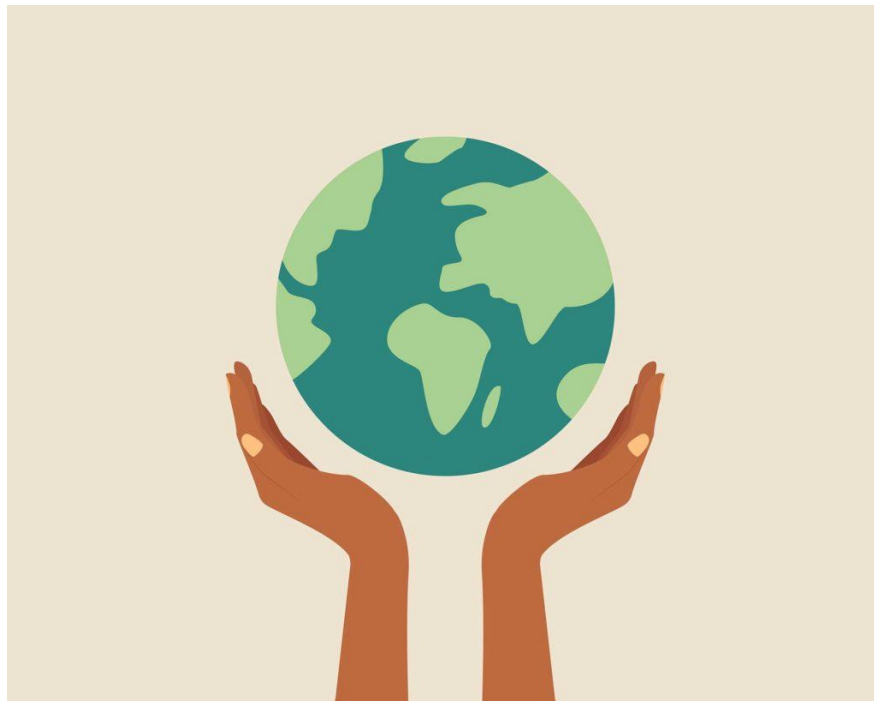
Ako byť ekologickejší?

*Pripomenuli sme 78. výročie oslobodenia mesta od
fašizmu*

*Kto bol najúspešnejším žiakom za mesiac apríl?
Kto na škole zhotovil „hmyzí hotel?“*

OBSAH

- ❖ **1. apríl- Deň vtáctva**
- ❖ **Siluety vtákov**
- ❖ **78. výročie oslobodenia mesta Bánovce**
- ❖ **Rozhovor s bývalým žiakom Jakubom Šikom**
- ❖ **Deň Zeme**
- ❖ **Ekoalarm**
- ❖ **Kalendárium apríl**
- ❖ **Vtipy**
- ❖ **Zbierka na Deň narcisov**
- ❖ **Aprílové úspechy**
- ❖ **Deň bláznov**
- ❖ **Kvíz**
- ❖ **Tajnička**
- ❖ **Omal'ovánka**

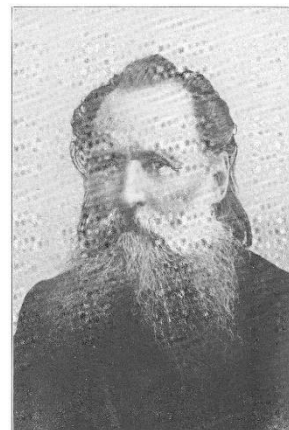

1. apríl

Svetový deň vtáctva

Prvoaprílová ochranárska tradícia sa zrodila ešte v časoch rakúsko-uhorskej monarchie. Založil ju slovenský prírodovedec Oto Hermann, ktorý sa narodil, žil a pôsobil v Brezne.

Oto Herman (1835 až 1914) zasvätil prvý apríl vtákom po prvýkrát v roku 1900. Vo vtedajšom Rakúsko-Uhorsku to bolo zorganizované ako zaujímavá akcia pre školy. Spolu s vtákmi v tento deň oslavovali svoj sviatok aj stromy.

Hermann O.H.

Pre ochrancov prírody je 1. apríl dňom vtáctva najmä preto, že práve v apríli k nám zvyčajne priletí najviac sťahovavých vtákov. Ornitológovia odhadujú, že na Slovensko priletí každý rok približne 30 miliónov vtákov, z toho prevažná časť - asi dve tretiny - v apríli. Väčšina vtákov prilieta do našich končín z Afriky, menej z Ázie.

Dátumy jarných priletov sledujú členovia Spoločnosti pre ochranu vtáctva (SOVS). Medzi prvými prilietajú drozdy, škovránky a cibiky, bociany a lastovičky. Okrem týchto najznámejších poslov jari medzi sťahovavé vtáky patria aj orol krikľavý, prepelica poľná, slávik alebo kukučka, ktorá prilieta až na prelome apríla a mája. Ako posledný obvykle prilieta hýľ karmínový - až z ďalekej Ázie.

Prvý apríl je aj začiatkom hniezdneho obdobia pre mapovateľov hniezdneho rozšírenia vtáctva. V tomto mesiaci už možno pozorovať tokajúce sluky. Začiatkom apríla by sa už mali do svojich búdok vracat' aj poslední navrátilci zo zimovísk - dudok chochlatý, krakľa belasá, výrik lesný. Taktiež rybáre riečne si začínajú stavať hniezda na štrkových riečnych ostrovcích.

Na Zemi žije vyše 9 600 vtáčích druhov. Svoj domov na Slovensku z nich má takmer 220 hniezdiacich vtáčích druhov, pričom niektoré sa na zimu sťahujú do teplejších krajín. Naopak, niektoré druhy k nám v zime prilietajú zo severu, a tak sa aj počas mrazivých dní u nás zdržuje viac ako 19 druhov vtákov.

SILUETY VTÁKOV

*Dokážete spoznať podľa siluety
o aký druh vtáka ide?*

78. výročie oslobodenia mesta Bánovce nad Bebravou

Po vypuknutí Slovenského národného povstania (29.8.1944) Nemci mesto obsadili 13. septembra poľnou jednotkou leteckej školy Zöppel v počte 30 a neskôr 57 mužov. Nemci mali v meste výcvikovú stanicu, poľné dielne, nemocnicu a k nim sa pridali aj oddiely SD a SS, ktoré robili výpady proti partizánom do okolitých dedín. V druhej polovici decembra 1944 prišla do mesta SS brigáda Dirlwanger, ktorá povraždila 35 civilistov v masovom hrobe na Cibislávke.

Ustupujúce fašistické jednotky ničili všetko, čo sa dalo. Dňa 3.apríla 1945 dopoludnia úplne zničili železničnú trať v úseku od Rybian po Svinnú. V Bánovciach vyhodili do vzduchu cesty i železničný most cez rieku Bebrava pri závode Preglejka a tiež bánovskú vodáreň. Štvrtého apríla sa front priblížil až tesne k Bánovciam. Nemci využili noc zo 4. na 5. apríla na to, aby sa z mesta úplne stiahli. Ráno vstúpili do Bánoviec prví rumunskí vojaci, ktorí bojovali v zoskupení 2. ukrajinského frontu pod vedením generála Atenasiju a tvorili prednú líniu frontu Sovietskej armády v tejto oblasti. Na bánovskom cintoríne bolo pochovaných 6 rumunských vojakov, ktorých neskôr, v roku 1947, exhumovali a previezli do spoločného cintorína padlých vojakov vo Zvolene.

Bezprostredne po oslobodení Bánoviec sa na základe rozkazu Teodora Pólu, veliteľa Partizánskej brigády Jána Žižku, sústredilo v meste 6 oddielov tejto brigády, dohromady 457 partizánov, ktorí zostali za frontom na oslobodenom území.

Rozhovor

V dnešnom rozhovore sme pre vás exkluzívne vyspovedali bývalého žiaka našej školy **Jakuba Šika**, ktorý študuje na II. lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe všeobecné lekárstvo. Jakub spolupracuje so spolkom "Pro život", ktorý edukuje žiakov ZŠ a SŠ, ako pristupovať k zranenému, ako sa zachovať v život ohrozujúcich situáciách, ako poskytnúť prvú pomoc. Záštitu nad spolkom drží IFMSA - The International Federation of Medical Students Associations.

Vedeli ste už na základnej škole, že chcete byť doktorom?

Áno, v hlave som počítal s touto myšlienkou, ale nevedel som to 100%.

Popíšte pre našich čitateľov ako prebieha štúdium na lekárskej fakulte?

Štúdium trvá šesť rokov a v prvých troch rokoch sa preberajú teoretické veci, ako napríklad: ako vyzerá telo, ako funguje, ako to v tele vyzerá, keď sa v tele niečo pokazí, je v ňom nejaká choroba, skúmame telo pod mikroskopom. Neskôr, vo 4., 5., a 6. ročníku štúdia sa venujeme jednotlivým odborom, ktoré poznáte aj vy z nemocnice. Za zmienku stojí detské lekárstvo (pediatria), očné, ORL, kardiológia. Po absolvovaní stáží si v 6. ročníku vyberáme, čím chceme byť.

Ktorému z odborov sa chcete venovať po ukončení štúdia?

Chcel by som sa venovať anesteziológii a intenzívnej medicíne.

Čo hovoríte na detský strach z doktorov?

Chápem, že sa boja, že majú z nich strach. Myslím si, že nie preto, že doktor chce vždy len to dobré a chce tomu človeku pomôcť. Rozumiem ale, že pokiaľ vidíte niekoho v tom bielom plášti a s nejakými prístrojmi, ktoré nepoznajú, tak sa človek bojí a to platí nielen pre deti, ale aj pre dospelých. Úlohou doktora je to, aby vysvetlil ľuďom prečo sa nebáť a zároveň, aby im povedal, že báť sa je v poriadku.

Kto bol Vaším vzorom a čo vás v živote inšpirovalo?

Vo svojom živote mám veľmi veľa vzorov a nemám asi žiaden konkrétny životný vzor a už vôbec nemám lekárske vzor. Snažím sa vážiť si každého človeka, povolanie, ale určite ma inšpirovali učitelia v škole, kamaráti, blízki a lekári z okolia, ktorých poznám.

Aký predmet Vás počas štúdia bavil najviac?

Chémia a neskôr na strednej škole k tomu pribudla biológia, ale celkom ma bavila aj matematika a slovenčina.

Kto bol Vaším najobľúbenejším učiteľom na základnej škole?

Mal som viac obľúbených, ale nebudem menovať žiadneho konkrétneho, s každým som sa snažil vychádzať a mal som rád každého.

Chceli by ste sa ešte vrátiť na základnú školu?

(smiech) Asi už nie. Nebolo tu zle, ale človek by sa mal v živote posúvať. Vrátil by som sa sem na 2 týždne, ale už nie znova odchodiť 9 rokov.

Páči sa Vám to, ako sa na naša škola zmenila?

Určite, ja som tu bol ešte vtedy, keď to tu vyzeralo hrozne (smiech) a boli staré lavice, WC-ka, podlahy. Veľmi sa mi páči ako sa to tu za tie roky posunulo a ako sa na vás (žiacov) myslí. Máte tu prostredie, v ktorom sa dobre učí a dobre pracuje.

Deň Zeme

Deň Zeme je deň venovaný Zemi, ktorý sa každoročne koná 22. apríla. V modernom poňatí ide o ekologicky motivovaný sviatok, upozorňujúci ľudí na vplyv ničenia životného prostredia a rozvíjajúcu sa diskusiu o možných riešeniach zabrániť znečisteniu.

22. apríl je deň, kedy máme príležitosť prezentovať aktivity, ktoré robíme v ŠKD dlhodobo a cieľavedome v rámci environmentálnej výchovy.

Zbieranie odpadkov, separovanie, práca v záhrade, výsadba kvitnúcich kvetov je súčasťou našich aktivít.

Naplánovali sme sériu besied. Prvá v poradí bola „Beseda s poľovníkom“. Ďakujeme p. Znášikovi a jeho synovi Danielovi, ktorý je žiakom našej školy za veľmi záživné rozprávanie o zaujímavostiach a zážitkoch zo svojho koníčka, ktorým je POĽOVNÍCTVO.

Výsadba vlastných hriadok so zeleninou, návšteva „záhadnej budy s náradím“, zhotovenie vlastného hotela pre hmyz vyvoláva u detí radosť z práce a z novo objavených a zažitých situácií. Mladší žiaci hravou formou pri tvorbe projektov získali jednoduché zručnosti, s ktorými sa pochválili svojim rovesníkom. Počasie nám prialo a tak sme urobili aj niekoľko jarných rozkvitnutých fotografií.

EKOALARM- ako byť ekologickejší?

1. **“Aj tak všetko skončí v jednom aute!” NEPLATÍ** Plasty a papier zväžajú spolu - smetiarske auto má dve oddelené komory, no ak nie, odpady idú na triediacu linku, kde sa správne dotriedia.
2. **Etikety, vrchnáky a spinky preč! NEPLATÍ** Vrchnáčky a etikety na fľašiach, papierové etikety na konzervách, fólie či železné spinky z papiera nemusíme odstraňovať, technológia na recykláciu si s nimi hravo poradí.
3. **Nebezpečný odpad ten doma nemáme! NEPLATÍ** Všetci máme. Sú ním napríklad nepoužité lieky, elektroodpad. Ak by sme takýto odpad vyhodili do koša alebo spláchli do záchoda, môžeme otráviť vodu alebo pôdu. Lieky odnesieme späť do lekárne, elektroodpad zanesieme do predajne elektro alebo do zberného dvora. Patria tam aj zvyšky a obaly od farieb, riedidiel alebo lakov.
4. **Obaly treba poriadne umyť!** NEPLATÍ Pravdou je, že obaly nesmú byť mastné a nemajú mať zvyšky jedla.
5. **Kartóny od vajec aj rolky od toaletného papiera** sú z recyklovaného papiera, takže ich už **hádzeme aj do papiera alebo kompostu.**
6. **Vreckovky a servítky idú do kompostu alebo zmesového komunálneho odpadu.** Baktérie v kompostéri si na nich pochutnajú, no pracovníci na triediacej linke by z vašich znečistených vreckoviek radosť nemali.
7. Je tento plast recyklovateľný? **Keď si nie sme istí, či daný odpad patrí do plastov, je lepšie, ak ho tam predsa hodíme.** Zle vytriedený odpad ide na energetické zhodnotenie do spaľovne odpadu a nekončí tak na skládke.

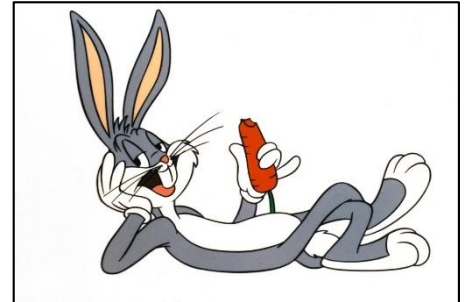

Kalendárium apríl

I. telefonát cez mobil
(3.4. 1973)

Bugs Bunny
(30.4. 1936)

Povstanie Židov vo Varšavskom gete
(19.4. 1943)

I. novodobé olympijské hry
(6.4. 1896)

Založenie mesta Rím
(21.4. 753 p.n.l.)

Pragmatická sankcia
(19.4. 1713)

Zatvorenie Matice slovenskej
(6.4. 1875)

Ako sa dostaneme von?

Vtipy

Keď žiaci pomáhajú dobrej veci

Štvrtok – 20. apríl mal charitatívnu príchut', bol to deň, keď sme mysleli na iných... V znamení pomoci onkologickým pacientom organizovala Liga proti rakovine SR už dvadsiaty siedmy ročník

Dňa narcisov. Pracovníci a žiaci našej školy dobrovoľným finančným príspevkom podporili projekty na rozvoj prevencie a diagnostiky rakoviny a predovšetkým pomohli tým, ktorým osud nadelil ťažkého súperu- chorobu.

My v redakcii časopisu sme veľmi hrdí na našich žiakov, ktorí pomohli dobrej veci a prispeli dobrovoľnou čiastkou na boj proti rakovine.

Ďakujeme

Aprílové úspechy

V apríli žali naši žiaci úspechy nielen v športových, ale aj vo vedomostných súťažiach.

Okresné kolo olympiády z fyziky

Tento rok píše fyzikálna olympiáda svoj 64. ročník. Po domácom kole sme na okresné kolo vyslali dvojčlennú výpravu: **Patrik Slezák (9.A)** a **Samuel Sány (8.B)**. Chalani sa nechceli len tak zúčastniť, preto zabojovali. A zabojovali riadne - OBAJA svoje kategórie VYHRALI !!!

Okresné kolo chemickej olympiády - 3. miesto

Okresného kola chemickej olympiády sa zúčastnili 2 žiaci z našej školy a to **Natália Kúdelová** z 9.A triedy a **Juraj Guniš** z 9.B triedy. Spomedzi 16 mladých talentovaných chemických nadšencov sa podarilo byť úspešnými aj našim 2 žiakom a to Natálke, ktorá sa umiestnila na 8.mieste a Jurajovi, ktorý získal 3.miesto a je postupujúcim do krajského kola súťaže.

Štúrov a Dubčekov rétorický Uhrovec

19.04.2023 sa žiačka našej školy **Alexandra Reháková** z 8.A (2. kategória) umiestnila na prvom mieste v prednese prózy v okresnom kole a postupuje do krajského kola v Uhrovci.

Vítaz krajského kola olympiády z matematiky

S hrdosťou oznamujem celému svetu, že do jednej z tried našej základnej školy denne zasadá práve takýto žiak. Áno, je to pravda, oči vás neklamú - máme víťaza krajského kola matematickej olympiády. Volá sa **Patrik Slezák** a chodí do triedy 9.A.

Okresné kolo geografickej olympiády

Karin Kršková obsadila 2. miesto v okresnom kole. Úspešným riešiteľom bol aj **Jakub Grgula**.

Čo sa nepodarilo vo florbale, to sa vybojovalo v streetbaskete

Po odohratí základného kola vo florbale žiačok, kde sme porazili ZŠ Školskú, sme postúpili do okresného finále.

Finálové kolo sa uskutočnilo 21. 4.2023. Hrali sme v zložení: **Škandíková A., Bencová R., Šiková L., Helešová V., Hrbíková P., Mikušová T., Pobežalová L., Pristachová K., Miklovičová M., Pussová L., Pussová S.** Dievčatá napriek veľkej bojovnosti, nepremenili mnohé šance a strelené 2 góly im stačili na 3. miesto.

Okresné kolo sa uskutočnilo na našej škole. Naše baby v zložení: **Bencová R., Šiková L., Škandíková A., Mikušová T.** hrali fakt výborne. Kombinovali, strieľali koše, doskakovali, jednoducho radosť sa pozerať. Neprehrali ani jeden zápas, a preto im patrí zaslúžene 1. miesto.

Vznik tradície Dňa bláznov

Prvý aprílový deň má viac prívlastkov. Okrem najznámejšieho „Dňa bláznov“ je tento deň aj Medzinárodným dňom vtáctva – sťahovavé vtáky prilietajú zo svojich afrických zimovísk na Slovensko. My si však niečo povieme o jeho známejšom označení.

V stredoveku sa začiatok roka oslavoval 25. marca. Oslavy trvali 8 dní, teda vyvrcholili 1. apríla. Potom sa ale zaviedol Gregoriánsky kalendár a Nový rok sa posunul na 1. januára.

Avšak v tých dňoch ľudia nemali internet ani televízor, z ktorých by sa ľudia dozvedeli, že Nový rok sa už oslavuje inokedy. Novinky sa šírili po ľuďoch, ktorí chodili peši z dediny do dediny, a tak sa bežne stávalo, že sa správy dozvedeli až o niekoľko rokov neskôr. No a niektorí ľudia sa jednoducho rozhodli, že budú oslavovať Nový rok tak ako vždy, teda 1. apríla. Týchto staromódnych tvrdohlavcov väčšina ľudí volala „blázni“ a robila si z nich žarty.

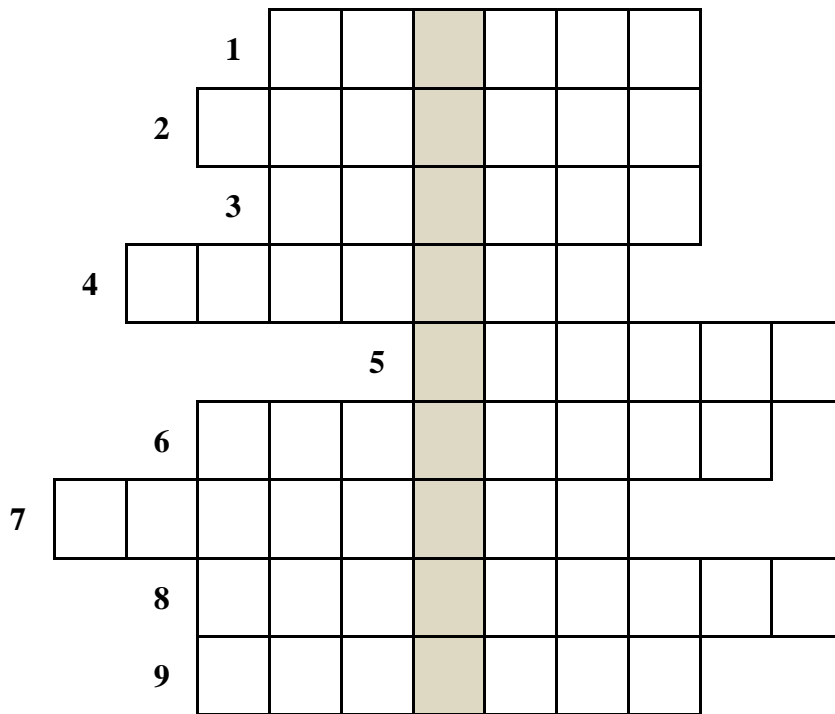
Tieto vtipy sa časom vyvinuli do tradície a šírili sa po celom svete. A tak majú mnohé národy tradičné žartíky, ktoré vyvádzajú svojim priateľom a rodine na 1. apríla.

Deň bláznov vo svete

Napríklad v Škótsku sa Deň bláznov oslavuje 2 dni. 2. apríl sa volá „Zadkový deň“. Ľudia sa snažia pripnúť druhým na chrbát papier s nápisom „Kopni ma“ tak, aby si to nevšimli. Vo Francúzsku sa na 1. apríla zasa snažia pripevniť na chrbáty svojich obetí papierovú rybu – volá sa aprílová ryba. V niektorých krajinách sa robia vtipy celý deň, v iných len do 12.00.

Tajnička

1. Zariadenie na určenie zemepisnej polohy
2. Severka inak
3. Meniny má 23.04.
4. Lenivý človek
5. Pichľavá rastlina
6. Psík na krátkych nohách
7. Zviera, ktoré mení farbu
8. Začiatok školského roka
9. Tanečnica v balete

Pranostika:

Apríl v daždi,.....

1. Čo meriame svetelným rokom?

- A Čas
- B Vzdialenosť
- C Rýchlosť
- D Hmotnosť

2. Ktoré z týchto povolání vykonával pápež

František?

- A Pilot lietadla
- B Kurič
- C Krotiteľ levov
- D Vyhadzovač z baru

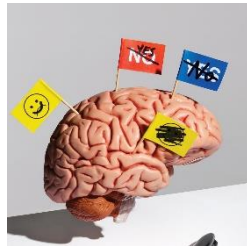

3. Ako sa volajú rodičia syna vo vzťahu k rodičom jeho ženy a naopak?

- A Kmotrovci
- B Svatovci
- C Svákovci
- D Svokrovci

4. Kto je autorom výroku „viem, že nič neviem“?

- A Platón
- B Aristoteles
- C Sokrates
- D Pytagoras

5. Zámok, na ktorom je aj studňa, v ktorej údajne nikdy nebola voda. Podľa povesti sa na jej dne nachádza balvan, ktorý zatrasuje vchod do tajnej katakomby.

- A Bojnický zámok
- B Zvolenský zámok
- C Hlohovský zámok
- D Víglašský zámok

6. Koľkokrát „švacol“ Hulk s Lokim o zem na konci Avengers: Endgame?

- A 3x
- B 5x
- C 9x
- D 7x

7. Kedy a kde Ľudovít Štúr kodifikoval spisovný slovenský jazyk?

- A V roku 1842 na hrade Devín
- B V roku 1845 v Matici Slovenskej
- C V roku 1844 v Modre
- D V roku 1843 na fare v Hlbokom

8. Ktorá kombinácia kláves ti zobrazí galériu emoji? 🤔 😊 😓 🤔 ❤️ 😊 😊 🙏

- A Klávesa Windows + X (fn + X na Macu)
- B Klávesa Windows + ! (fn + F na Macu)
- C Klávesa Windows + . (fn + E na Macu)
- D Klávesa Windows + / (fn + J na Macu)

9. Ako skončili púnske vojny?

- A Pádom Ríma
- B Víťazstvom Svätopluka
- C Porážkou Kartága
- D Víťazstvom Attilu

10. Koľko komôr má srdce človeka?

- A 4
- B 2
- C 1
- D 3

Kvíz

EVERYDAY IS EARTH DAY

